

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4401 din 08.08.2020

La nr. 344 din 21.07.2020

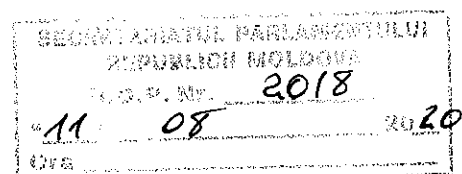
Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr.315 din 23.12.2016 privind prestațiile sociale pentru copii (art.1, 3, 4, 5 și 6).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6729 din 07.08.2020

la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr.315 din 23.12.2016 privind prestațiile sociale pentru copii (art.1, 3, 4, 5 și 6)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 21 iulie 2020, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 21 iulie 2020. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Din nota informativă poate fi dedus că proiectul are drept scop asigurarea unui trai decent populației, încurajarea inițiativelor de tineret, stoparea migrației masive și asigurarea unui viitor cu perspective Republicii Moldova.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii, prin instituirea unui plafon minim al cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului, precum și instituirea indemnizației pentru susținerea copilului, care se va acorda lunar fiecărui copil până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Prin urmare, deși autorul nu identifică expres scopul proiectului în nota informativă, considerăm că promovarea acestuia nu urmărește scopuri ascunse.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele copiilor nou născuți, în ceea ce privește beneficierea de un suport financiar din partea statului, sub formă de indemnizație, care urmează să fie acordată la împlinirea vârstei de 18 ani.

De asemenea, proiectul promovează interesele statului, în ceea ce privește prevenirea procesului de migrație în masă a populației peste hotare și, totodată, asigurarea unei perspective tinerilor din țară. Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".*

În nota informativă sunt specificate: autorii proiectului, condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Deși implementarea în practică a normelor proiectului necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, în nota informativă autorii nu prezintă careva date privind cuantumul acestora. Aceștia s-au limitat la specificarea faptului că: „*Guvernul, prin intermediul Ministerului Finanțelor, urmează să planifice și identifice resurse deja din bugetul pentru anul 2021*”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *"textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigo

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

La art.I pct.5 din proiect

„Prevederile de la articolul 6 devin alineatul (1), iar articolul se completează cu alineatul (2), care va avea următorul cuprins:

„Indemnizația pentru susținerea copilului se depozitează în bugetul de stat și se eliberează la cererea copilului care a atins vârsta de 18 ani. Cu titlu de excepție, indemnizația pentru susținerea copilului va fi eliberată anticipat la cererea reprezentantului legal în caz de deces al copilului ori în caz de stabilire copilului, în condițiile legii, a gradului de dizabilitate severă””

Obiecții:

Luând în considerare că prin proiect se creează un nou mecanism de susținere a copiilor, prin acordarea indemnizației pentru susținere copiilor, menționăm că proiectul este lacunar în ceea ce privește perioada de timp în cadrul căreia:

- 1) tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani au dreptul să solicite primirea indemnizației (timp de 1, 2 sau 10 ani după împlinirea vârstei de 18 ani);
- 2) reprezentantul legal al copilului decedat poate cere indemnizația și în ce cuantum.

În ceea ce privește situația în care copilului i se stabilește gradul de dizabilitate severă, din proiect nu poate fi dedusă modalitatea de acordare a indemnizației pentru susținere copiilor – achitarea doar a părții din indemnizație calculată de la nașterea copilului și până la stabilirea gradului de dizabilitate severă sau, totuși, copilul va avea dreptul de a primi indemnizația până la împlinirea vârstei de 18 ani. În cel de al doilea caz, iarăși nu este clar dacă indemnizația va fi achitată lunar reprezentantului legal al copilului, de fiecare dată fiind necesară o cerere în acest sens, sau va fi achitată la o anumită perioadă de timp: semestrial, anual etc.

Concomitent, întru eliminarea unor eventuale discriminări, considerăm oportună completarea proiectului cu prevederi care să stabilească clar faptul că indemnizația urmează să fie acordată tuturor copiilor, inclusiv copiilor rămași fără ocrotire părintească.

Lipsa clarității momentelor enumerate supra va crea premise pentru interpretări arbitrare din partea persoanelor responsabile și, prin urmare, creșterea riscului manifestării unui comportament coruptibil din partea acestora, dictate de situație și interese private.

Recomandări:

Completarea proiectului cu norme suplimentare, care să prevadă:

- 1) *acordarea indemnizației tuturor copiilor, fără discriminare;*
- 2) *perioada de timp în cadrul căreia tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani au dreptul să solicite primirea indemnizației;*
- 3) *perioada de timp în cadrul căreia reprezentantul legal al copilului decedat poate cere indemnizația și în ce cuantum;*
- 4) *modalitatea achitării indemnizației copiilor cărora li se stabilește gradul de dizabilitate severă.*

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - corupere pasivă
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - îmbogățire ilicită
 - influențare necorespunzătoare
 - nerespectare a regimului cadourilor
 - evaziune fiscală

IV. Concluzia expertizei

Proiectul legii privind modificarea și completarea Legii nr.315 din 23.12.2016 privind prestațiile sociale pentru copii este promovat de către un grup de deputați în Parlament, în scopul asigurării unui trai decent populației, încurajării inițiativelor de tineret, stopării migrației masive și asigurării unui viitor cu perspective Republicii Moldova.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

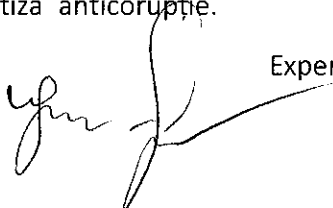
Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la susținerea intereselor copiilor nou născuți, în ceea ce privește beneficierea de un suport financiar din partea statului, sub formă de indemnizație, acordată la împlinirea vârstei de 18 ani.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție au fost identificați următorii factori de corupție:

- lacună de drept;
- lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecției și recomandării din prezentul raport de expertiză anticorupție.

07.08.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghiu, Inspector principal

